

Asia C-499/20**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä****Jättämispäivä:**

1.10.2020

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Symvoulío tis Epikrateias (ylin hallintotuomioistuin, Kreikka)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

27.8.2020

Kantaja:

DIMCO Dimovasili M.I.K.E.

Vastaaja:Ypourgos Perivallontos kai Energeias (Ympäristö- ja energiaministeri)**Pääasian kohde**

Vaatus käyttöpaineltaan korkeintaan 500 mbaarin maakaasun sisäasennuksista annetun teknisen määräyksen kaasuputkistoja koskevien sääntöjen kumoamisesta

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeudellinen perusta

SEUT 267 artikla, direktiivin 97/23/EY tulkinta

Ennakkoratkaisukysymys

- Onko painelaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 29.5.1997 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/23/EY (EYVL L 181) 4 artiklan 1 kohdan 1 alakohtaa sekä 7 artiklan 4 ja 8 kohtaa, kun niitä luetaan yhdessä liitteen I kanssa, tulkittava siten, että ne ovat esteenä kansallisille säännöksille, kuten pääasiassa kyseessä oleville käyttöpaineltaan korkeintaan 500 mbaarin maakaasun sisäasennuksista

annetun Kreikan teknisen määräyksen 1.2.4, P.9.5.6.9 ja P.9.5.8.2 kohdille, joissa asetetaan ehtoja ja rajoituksia (ilmanvaihtovelvollisuus, lattialämmityskielto) henkilöiden suojelemiseksi pääasiassa maanjärjestyksiltä, siltä osin kuin on kyse painelaitteiden (kaasuputkistojen) asennusmenetelmästä sellaisessa tapauksessa, jossa näitä ehtoja ja rajoituksia sovelletaan erotuksetta myös putkistoihin, joissa, kuten riidanalaisessa tapauksessa, on CE-merkintä ja jotka valmistaja on todennut turvallisiksi käyttää ja asentaa ilman edellä mainittujen ehtojen ja rajoitusten noudattamista?

- Vai onko edellä mainittuja direktiivin 97/23/EY säännöksiä, kun niitä luetaan yhdessä 2 artiklan kanssa, päinvastoin tulkittava siten, että ne eivät ole esteenä pääasiassa kyseessä oleville painelaitteiden (kaasuputkistojen) asennusmenetelmää koskeville ehdoille ja rajoituksille?

Asian kannalta merkityksellinen unionin lainsäädäntö

Painelaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 29.5.1997 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 97/23/EY (EYVL 1997, L 181, s. 1): 1, 2, 3, 4, 7, 8 ja 16 artikla sekä liite I

Asian kannalta merkityksellinen kansallinen lainsäädäntö

- 1 Direktiivi 97/23/EY on saatettu osaksi Kreikan oikeusjärjestystä valtiovarain- ja kehitysministeriön yhteispäätöksellä (FEK B '987/27.5.1999).
- 2 Myöhemmin 28.3.2012 on julkaistu ympäristö-, energia- ja ilmastonmuutosministeriön päätös (FEK B '976/28.3.2012), jolla hyväksyttiin käyttöpaineeltaan korkeintaan 500 mbaarin maakaasun sisäasennuksista annettu tekninen määräys (jäljempänä riidanalainen tekninen määräys), jossa vahvistetaan ohjeet, jotka koskevat maakaasun kuluttajien sisätiloihin tarkoitettujen kaasuverkkojen ja -laitteistojen tutkimusta, rakenneaineita, asennusta, tarkastusta, testaamista, turvallisuutta ja käyttöä.
- 3 Riidanalaisen teknisen määräyksen 1.2.3 kohdassa säädetään muun muassa, että sisätilojen kaasulaitteistojen, mukaan lukien kaikki putkistot, kojeet, laitteet, säiliöt, moduulit ja muut lisäosat, on kaasun toimitus- ja vastaanottojärjestelmästä aina poistokaasulaitteistoihin saakka täytettävä sekä näiden ohjeiden vaatimukset että painelaitteiden osalta direktiivin 97/23/EY vaatimukset, jos laitteiston suurin sallittu käyttöpaine (PS) on yli 0,5 bar.
- 4 Riidanalaisessa teknisessä määräyksessä säädetään kaasuputkistojen asennusmenetelmästä. Sen 1.2.4 kohdassa vahvistetaan sääntö, jonka mukaan ”kaasuputkistojen asennusmenetelmä ei kuulu direktiivin tai direktiivien soveltamisalaan vaan se määritellään [riidanalaisella teknisellä määräyksellä] myös kunkin maan erityispiirteet (esim. maanjärjestykset) huomioon ottaen”. Tätä

sääntöä täsmennetään riidanalaisen määräyksen liitteessä 9, ”Putkijohtoverkkoja koskevat standardit”.

- 5 Vaikka kyseistä liitettä luonnehditaan informatiiviseksi, sen 9.5 kohta (”Putkistojen käyttö ja asennus”) sisältää pakottavia sääntöjä, ja erityisen huomattavaa on, että liitteen putkistojen asennusta muualle kuin maahan koskevan P9.5.6 kohdan P9.5.6.9 alakohdassa (”Reititys rakennusten aukkojen kautta”) säädetään seuraavaa: ”Jos putkia asennetaan rakennuksen aukkoihin, esimerkiksi välikattoon, tyhjän tilan ilmanvaihto on järjestettävä esimerkiksi: – muurauksen reunaan sijoitettavien tuuletusaukkojen avulla, – kahden poikittaisen, pinta-alaltaan 20 cm²:n kokoisen tuuletusaukon avulla [– –]”, ja putkistojen suojausta sisätiloissa koskevan P9.5.8 kohdan P9.5.8.2 alakohdassa seuraavaa: ”Kaasuputkia ei saa asentaa betonilevyihin eikä lattioihin. Niitä voidaan asentaa kanaviin, välikattoon jäävään tyhjiin tilaan tai välikaton yläpuolelle äänieristysrakenteeseen (tai vastaavaan) maahan asennettaville putkistoille korroosion estämiseksi säädettyjä suojatoimia noudattaen.”

Tiivistelmä tosiseikoista ja menettelystä

- 6 Pääasian kantaja tuo maahan ja myy Kreikassa taipuisaa ruostumatonta teräsletkua.
- 7 Pääasian kantaja nosti 16.5.2012 ennakkoratkaisupyynnön esittäneessä tuomioistuimessa kanteen, jossa se vaati useiden riidanalaisen teknisen määräyksen kaasuputkistoja koskevien sääntöjen kumoamista.
- 8 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin antoi lopullisen ratkaisunsa riidanalaisen teknisen määräyksen muita sääntöjä vastaan esitetyistä kumoamisperusteista ja hyväksyi vaatimuksen osittain ja hylkäsi sen muilta osin. Se ei antanut lopullista ratkaisua edellä 4 ja 5 kohdassa mainittuja riidanalaisen teknisen määräyksen sääntöjä koskevan kumoamisperusteen osalta.

Pääasian asianosaisten keskeiset perustelut

- 9 Pääasian kantaja väittää, että riidanalaisella teknisellä määräyksellä edistetään muuntotyypisten putkien eli tavanomaisten jäykkien teräsputkien ja kuparisten kaasuputkien käyttöä, ei sen itsensä myymän teräsletkun käyttöä, ja että sillä samanaikaisesti luodaan käytön sekä vapaan myynnin ja markkinoille saattamisen esteitä siten, että kantajan kyseisillä markkinoilla myymän tuotteen käyttö, myynti ja markkinoille saattaminen on käytännössä mahdotonta.
- 10 Pääasian kantaja esittää, että asetetut ehdot ja rajoitukset (1.2.4 kohta, P9.5.6.9 ja P9.5.8.2 kohta) eli velvollisuus järjestää tyhjän tilan ilmanvaihto aukkoilla silloin, kun putket asennetaan rakennuksen aukkoihin (esim. välikattoon) ja toisaalta kielto asentaa kaasuputkia betonilevyihin tai lattiaan, siltä osin kuin ne koskevat myös sen myymää rakenneainetta (putkistoja), ovat ristiriidassa direktiivin

97/23/EY 4 artiklan 1 kohdan 1 alakohdan kanssa. Tämä johtuu siitä, että edellä mainitun rakenneaineen, johon on CE-merkinnän perusteella asianmukaisesti sovellettu direktiivin 10 artiklassa tarkoitettua ”vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyä”, valmistajan todistuksen mukaan pääasian kantajan putkistoja voidaan käyttää maakaasulaitteistojen asentamiseen ilman riidanalaisten ehtojen ja rajoitusten noudattamista.

- 11 Riidanalaisen teknisen määräyksen 1.2.4 kohdan yleissäännön osalta, jonka mukaan kaasuputkistojen asennusmenetelmät eivät kuulu unionin direktiivin soveltamisalaan, pääasian kantaja vetoaa direktiivin 97/23/EY liitteeseen I, jonka useissa säännöksissä (kuten 1.1 ja 1.2 kohdassa) viitataan myös painelaitteiden ”asennukseen”. Riidanalaisen teknisen määräyksen samassa säännössä säädetyn osalta, eli sen, että ”kaasuputkistojen asennusmenetelmä [– –] määritellään [riidanalaisella teknisellä määräyksellä] myös kunkin maan erityispiirteet (esim. maanjäritykset) huomioon ottaen”, pääasian kantaja tähdentää jälleen direktiivin liitettä I, jossa säädetään muun muassa, että painelaitteiden suunnittelussa on otettava huomioon myös ”liikenteestä, tuulesta ja maanjärityksistä aiheutuvat kuormitukset” (2.2.1 kohta).
- 12 Tältä osin pääasian kantaja väittää, että direktiivin liitteen I ja sen 4 artiklan 1 kohdan 1 alakohdan säännöksistä, kun niitä luetaan yhdessä, ilmenee, että riidanalaisten ehtojen ja rajoitusten lisäksi ei voida asettaa lisäehtoja ja -rajoituksia maanjärityksiltä suojelemiseksi silloin, kun on kyse sellaisten kaasuputkistojen (kuten sen itsensä myymien tuotteiden) asentamisesta, jotka on varustettu CE-merkinnällä ja joihin kuuluvissa valmistajan asianmukaisissa ohjeissa osoitetaan, että ne voidaan asentaa ja niitä voidaan käyttää (turvallisesti) ilman kyseisten rajoitusten noudattamista. Tällaisia rajoituksia voitaisiin asettaa ainoastaan direktiivin 97/23/EY 7 artiklan 4 kohdassa ja 8 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti ja yhdessä Euroopan komission kanssa.
- 13 Pääasian kantaja väittää lisäksi, että nämä riidanalaisen teknisen määräyksen säännöt ovat myös vastoin niitä direktiivin 97/23/EY säännösten noudattamista varmistamaan perustetun työryhmän (Working Group ”Pressure”) ohjeita (guidelines), joiden mukaisesti tätä direktiiviä on työryhmän mukaan ”aidosti tulkittu”.
- 14 Vastaaja sitä vastoin väittää, että riidanalaiset säännöt perustuvat direktiivin 2 artiklaan.

Tiivistelmä ennakkoratkaisupyyntöön perusteluista

- 15 Ennakkoratkaisupyyntöön esittänyt tuomioistuin katsoo, että kyseisen työryhmän ohjeet eivät ole oikeudellisesti sitova tulkintaväline, saati direktiivin 97/23/EY ”pätevä tulkinta”. Näin ollen se hylkää vastakkaiseen näkemykseen perustuvat väitteet riippumatta siitä, että työryhmä hyväksyi 18.3.2004 ohjeen 9/24 (alaviite 3), jossa todetaan, että jäsenvaltiot voivat säätää painelaitteiden tai

laitekokonaisuuksien asentamista (installation) koskevia vaatimuksia esimerkiksi käyttäjien, ympäristön tai itse painelaitteiden suojelemiseksi.

- 16 Ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen mukaan direktiivin 97/23/EY säännöksistä ilmenee, että sitä sovelletaan tietyt tekniset ominaisuudet omaavien painelaitteiden ja laitekokonaisuuksien suunnitteluun, valmistukseen ja vaatimustenmukaisuuden arviointiin (1 artikla) ja että siinä asetetaan jäsenvaltioille näiden laitteiden markkinoille saattamista ja käyttöönottoa koskevia velvoitteita. Direktiivissä säädetään kuitenkin nimenomaisesti kansallisten viranomaisten oikeudesta säätää Euroopan yhteisön perustamissopimuksen (ja jo Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen) määräyksiä noudattaen sellaisia ”vaatimuksia”, joita ne pitävät turvallisuussyistä välttämättöminä, jos tämä ei merkitse laitteiden muuttamista (ks. direktiivin 2 artikla).
- 17 Näin ollen riidanalaisen teknisen määräyksen kyseessä olevat säännöt (1.2.4, P9.5.6.9 ja P9.5.8.2 kohta), joilla asetetaan kaasuputkistojen asennusmenetelmää koskevia ehtoja ja rajoituksia myös maan erityispiirteet ja erityisesti seismiset ilmiöt huomioon ottaen, perustuvat direktiivin 2 artiklaan, kuitenkin yhtäältä edellyttäen, että Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen määräyksiä (ks. erityisesti 36 artikla) noudatetaan, koska asetettuja suhteellisuusperiaatteen mukaisia rajoituksia pidetään viranomaisen teknisen arvon perusteella välttämättöminä ennen kaikkea ihmisten terveyden ja elämän suojelemiseksi ja koska ne koskevat erotuksetta kaikentyyppisiä putkistoja rakenneaineesta ja alkuperämaasta riippumatta, ja toisaalta edellyttäen, että pääasian kantajan myymää rakenneainetta ei edellä mainittujen rajoitusten johdosta ole syytä muuttaa. Kyseinen kanneperuste olisi näin ollen hylättävä perusteettomana. Kun otetaan huomioon direktiivin 97/23/EY 4 artiklan 1 kohdan, 7 artiklan 4 kohdan ja 8 artiklan sekä sen liitteiden (ja erityisesti liitteen I) säännökset yhdessä, syntyy kuitenkin perusteltuja epäilyksiä, joiden perusteella ennakkoratkaisukysymys on syytä esittää unionin tuomioistuimelle.